

Bilans życiowy a potraumatyczny wzrost u osób starszych zmagających się z przewlekłymi chorobami somatycznymi – mediacyjna rola prężności

Life outcome and posttraumatic growth in the elderly struggling with chronic somatic diseases – the mediating role of resiliency

Nina Ogińska-Bulik, Magdalena Zadworna-Cieślak

Instytut Psychologii, Uniwersytet Łódzki

Streszczenie

Wstęp. Wśród czynników, które są powiązane z występowaniem pozytywnych zmian potraumatycznych wymienia się m. in. pozytywną ocenę własnego życia oraz właściwości osobowości, w tym prężność psychiczną. **Material i metody.** Podjęte badania miały na celu ustalenie, czy u osób, które zmagają się z przewlekłymi chorobami somatycznymi (i które uznały, że było to dla nich zdarzenie o charakterze traumatycznym), występuje związek między bilansem życiowym, odnoszącym się do integralności osobowości i oceny własnego życia, prężnością psychiczną a występowaniem pozytywnych zmian, ujawnianych w postaci potraumatycznego wzrostu oraz czy prężność psychiczna jest mediatorem relacji między bilansem życiowym a potraumatycznym wzrostem. Analizie poddano wyniki 128 osób w wieku 60-95 lat ($M = 70,37$, $SD = 12,45$), które doświadczyły przewlekłej choroby somatycznej. Większość badanych (66,4%) stanowiły kobiety. W badaniach wykorzystano Inwentarz Potraumatycznego Rozwoju, Kwestionariusz Bilansu Życiowego oraz Skalę Pomiaru Prężności – SPP-25. **Wyniki.** U badanych osób, które zmagają się z przewlekłymi chorobami somatycznymi, występują pozytywne zmiany w postaci potraumatycznego wzrostu. Bilans życiowy oraz prężność wiążą się dodatnio z nasileniem potraumatycznego wzrostu. Przeprowadzona analiza mediacji wskazała, że prężność jest mediatorem w relacji między bilansem życiowym a potraumatycznym wzrostem (wynik ogólny) oraz dwoma jego czynnikami, tj. zmianami w percepcji siebie i docenianiem życia. **Wnioski.** Prężność zdaje się pełnić ważniejszą rolę w występowaniu potraumatycznego wzrostu niż bilans życiowy. (Gerontol Pol 2018; 26; 28-35)

Słowa kluczowe: bilans życia, potraumatyczny wzrost, prężność

Abstract

Introduction. Among factors that are associated with the occurrence of positive posttraumatic changes, are positive life outcome and personality, including resiliency. **Material and methods.** The aim of the research was to assess the relationship between life outcome, resiliency and posttraumatic growth in the group of people with chronic somatic diseases (and who assessed it as traumatic). It was also aimed to describe the mediating role of resiliency between the life outcome and posttraumatic growth. The study group included 128 people aged 60-95 years ($M = 70.37$, $SD = 12.45$) who experienced chronic somatic disease. Most of the respondents (66.4%) were women. The research tools were Posttraumatic Growth Inventory, Questionnaire of Life Outcome and the Resiliency Measurement Scale. **Results.** People who are suffering from chronic somatic diseases experience positive posttraumatic changes. The life outcome and resiliency are positively associated with the level of posttraumatic growth. The analysis of mediation indicated that resiliency is a mediator in the relationship between life outcome and posttraumatic growth (overall result) and its two factors, i.e. changes in self-perception and appreciation of life. **Conclusion.** Resiliency seems to play a more important role in the occurrence of posttraumatic growth than the life outcome. (Gerontol Pol 2018; 26; 28-35)

Key words: life outcome, posttraumatic growth, resiliency